

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ. 2545 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลแหลมสน อำเภอลง จังหวัดสตูล พร้อมด้วยราษฎรได้ร้องทุกข์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลว่า บ้านสุโงมูโ๊ะ หมู่ที่ 5 มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะตั้งอยู่ใกล้กับบ้านตันหยงละไน หมู่ที่ 1 บนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งบนเกาะยังไม่มีถนนและไฟฟ้าทำให้การเดินทางระหว่างเกาะกับแผ่นดินใหญ่เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากการเดินทางด้วยเรือต้องอาศัยจังหวะการขึ้น-ลงของน้ำทะเล และเสี่ยงภัยคลื่นลมในช่วงมรสุม จึงขอให้ทางราชการก่อสร้างถนนและสะพานเชื่อมจากบ้านตันหยงละไน หมู่ที่ 1 ไปยังบ้านสุโงมูโ๊ะ หมู่ที่ 5

จังหวัดสตูลได้สำรวจข้อมูลในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่าการก่อสร้างสะพานดังกล่าวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ จึงขอให้กรมโยธาธิการในขณะนั้นพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง ต่อมาเมื่อมีการปฏิรูประบบราชการทำให้กรมโยธาธิการปรับเปลี่ยนเป็นกรมทางหลวงชนบท ซึ่งกรมทางหลวงชนบทได้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมในเบื้องต้น ปรากฏว่าสถานที่ที่จะก่อสร้างสะพานเป็นบริเวณปากคลองที่เชื่อมต่อกับทะเลชื่อ คลองดู สภาพพื้นที่สองฝั่งคลองเป็นป่าชายเลน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 ให้ระงับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนโดยเด็ดขาด และระงับการพิจารณาอนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนของทางราชการ

ต่อมาเมื่อคราวที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรที่ประสบเหตุการณ์พิบัติภัย ณ อำเภอลง จังหวัดสตูล ในวันที่ 31 มกราคม 2548 ในโอกาสนี้ได้เชิญหม่อมบ้านสุโงมูโ๊ะ หมู่ที่ 5 ได้เป็นตัวแทนราษฎรถวายหนังสือกราบบังคมทูลขอพระราชทานความช่วยเหลือในการก่อสร้างถนน สะพาน และขยายเขตไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน ในการนี้สำนักพระราชเลขาธิการได้ขอให้จังหวัดสตูลตรวจสอบข้อเท็จจริง จังหวัดสตูลจึงได้มอบหมายให้สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสตูล พิจารณาจัดทำโครงการศึกษาความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อมสะพานข้ามคลองดู จังหวัดสตูล ขึ้น

โครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองดู จังหวัดสตูล ของกรมทางหลวงชนบท เป็นสะพานเชื่อมต่อบ้านสุโงมูโ๊ะ ซึ่งมีสภาพเป็นเกาะ และบ้านตันหยงละไน บนแผ่นดินใหญ่ สภาพพื้นที่สองฝั่งคลองเป็นป่าชายเลน แนวเส้นทางดังกล่าวอยู่ในเขตพื้นที่ป่าชายเลน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 เขตเศรษฐกิจประเภท ก และ ข โครงการก่อสร้างสะพานฯ มีระยะทางประมาณ 3.106 กิโลเมตร ผ่านพื้นที่ป่าชายเลน 1.3 กิโลเมตร และอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าชายเลนจังหวัดสตูล ตอนที่ 1 เข้าข่ายประเภทโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงาน EIA และหลักเกณฑ์วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงาน EIA ลงวันที่ 24 เมษายน 2555 ซึ่งกำหนดให้โครงการประเภททางหลวงหรือถนน ซึ่งมีความหมายตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ตัดผ่านพื้นที่เขตป่าชายเลนที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ต้องจัดทำรายงาน EIA โดยคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและอื่น ๆ ในการประชุม ครั้งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2557 มีมติให้นำรายงานฯ ซึ่งได้ดำเนินการปรับแก้ไขรายละเอียดข้อมูลตามความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ แล้ว เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งตามมติการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2558 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2558

ได้มีมติให้กรมทางหลวงชนบทรับความคิดเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ นำมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ภาคผนวก 1ก) ไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

1.2 เหตุผลและความจำเป็น

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้โครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งรายงานดังกล่าวเป็นการคาดการณ์ถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการ จึงจำเป็นต้องนำเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการ ทั้งในระยะก่อสร้างและระยะเปิดใช้งาน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขของมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 กรมทางหลวงชนบท ได้ดำเนินการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองคูอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอละงู จังหวัดสตูล และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้มีมติเห็นชอบต่อโครงการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557

กรมทางหลวงชนบทตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองคู อำเภอละงู จังหวัดสตูล จึงได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามแผนการติดตามตรวจสอบในระยะเปิดใช้งาน ดังที่ได้เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการเพื่อเป็นการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไข และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามที่ได้เสนอไว้ ตลอดจนเป็นการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินการโครงการ

ในระหว่างที่ผ่านมา กรมทางหลวงชนบทได้ว่าจ้างบริษัท เอ็นแคด คอนซัลแตนท์ จำกัด ให้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามแผนการติดตามตรวจสอบในรอบปีที่ 1 ถึงรอบปีที่ 5 (ในช่วงระยะก่อสร้างต่อเนื่องถึงระยะดำเนินการในรอบปีที่ 1) โดยเริ่มสัญญาเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2567 ถึงสิ้นสุดสัญญาในเดือนกันยายน พ.ศ. 2567 ปัจจุบันโครงการได้เปิดให้ประชาชนใช้สะพาน ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมโครงการในรอบปีที่ 6 เป็นการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระยะดำเนินการรอบปีที่ 2 (ระยะเปิดใช้งาน)

1.3 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามแผนการติดตามตรวจสอบในระยะเปิดใช้งาน ดังที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองคู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ระยะเปิดใช้งานตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ความเห็นชอบ อันจะทำให้ทราบถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินโครงการ เปรียบเทียบกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้คาดการณ์ และเสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ
- 2) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระยะเปิดใช้งาน ตามที่ได้เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ
- 3) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะและแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการฯ โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ
- 4) เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ทันทั่วทั้งที่ เมื่อผลการติดตามตรวจสอบแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาลุกลามขึ้นภายหลัง
- 5) เพื่อนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการอื่น ๆ ของกรมทางหลวงชนบทต่อไป